

Sprawozdanie z zebrania Instytutu Rynków i Konkurencji

w ramach cyklu „Rynki i przedsiębiorstwa po kryzysie pandemicznym” – Debata nr 8

20 stycznia 2022r, godz.10.00-12.00. (on-line MS Teams)

Tematy debaty:

1. **Wpływ instytucji nieformalnych na rozwój gospodarczy-** Prelegentka: **dr Katarzyna Bentkowska**, Zakład Analizy Rynków, Instytut Rynków i Konkurencji, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, SGH
2. **Badania naukowe 2022-2024-finansowane z subwencji badawczej** – Prelegentka: **Prof. Małgorzata Poniatowska-Jaksch**, Prodziekan Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, SGH.

Zebranie otworzył Pan Prof. dr hab. Roman Sobiecki, dyrektor Instytutu Rynków i Konkurencji, prorektor ds. rozwoju SGH, witając wszystkich uczestników debaty – pracowników i sympatyków jednostki naukowej. Korzystając z okazji rozpoczynającego się Nowego Roku 2022, Pan Profesor złożył życzenia – po pierwsze, żebyśmy mogli spotykać się bezpośrednio, po drugie, żebyśmy mogli żyć pełnią życia, i po trzecie żebyśmy mogli realizować się w pracy zawodowej, ale też osobiście, rodzinnie i przyjacielsko. Następnie Pan Profesor zapowiedział program zebrania, podczas którego oprócz zapowiedzianych tematów będzie również poruszona kwestia najbliższej konferencji organizowanej przez Instytut, co przedstawi Pan Profesor Jerzy Pietrewicz.

W pierwszej części zebrania głos zabrała Pani Doktor Katarzyna Bentkowska prezentując swój pomysł na badania wpływu instytucji nieformalnych na rozwój gospodarczy kraju. Zaczęła od uwarunkowań tegoż rozwoju zwracając uwagę na połączenie tradycyjnych czynników z czynnikami instytucjonalnymi. Następnie przedstawiła specyfikę instytucji i badań w tym obszarze podkreślając złożoność i trudność analizy, a także znaczenie instytucji nieformalnych. W dalszej kolejności Pani Doktor omówiła cel, metodę i wyniki swoich badań własnych. Celem było poznanie wpływu instytucji nieformalnych na rozwój gospodarczy krajów oraz zbadanie ich powiązań z instytucjami formalnymi. Do analizy wybrano 22 kraje europejskie kapitalistyczne i posocjalistyczne oraz wykorzystano różne źródła i wskaźniki dostępne z badań ankietowych. Skupiając się na instytucjach nieformalnych określone zostały ich wymiary. Do głównych wniosków zaś należą następujące:

- Przy niższym poziomie rozwoju kraju, kluczowe są dla niego instytucje formalne, jednak po osiągnięciu wyższego poziomu rozwoju ważniejszy staje się wpływ instytucji nieformalnych,
- Spośród wszystkich analizowanych instytucji nieformalnych kluczowe wydaje się: zaufanie, tolerancja, zaradność i wyznawanie tradycyjnych wartości.

W trakcie pytań jako pierwszy głos zabrał Pan Prof. dr hab. Jerzy Pietrewicz zadając dwa pytania: 1) Z czego wynikał taki a nie inny dobór 10 instytucji nieformalnych? 2) Czy tekst jest całkowicie autonomiczny czy też jest syntezą szerszych badań? Następnie Pan Arkadiusz Zalewski formułował pytanie, czy w pracy zostały zbadane korelacje pomiędzy instytucjami formalnymi i nieformalnymi a PKB, co jest tu zmienną zależną a co niezależną? Kolejne pytania zadała Pani Prof. dr hab. Teresa Pakulska: 1) jak był mierzony wpływ instytucji formalnych i nieformalnych na rozwój gospodarczy? 2) Jakie czynniki będą brane pod uwagę w dalszych badaniach? Pan Profesor Roman Sobiecki zapytał o to, co wpływa na znaczenie instytucji nieformalnych i dlaczego brane są pod uwagę te a nie inne instytucje oraz w jaki sposób są one mierzone.

Odnosząc się do zadanych pytań Pani dr K. Bentowska w pierwszej kolejności odpowiedziała na pytanie prof. J.W. Pietrewicza zwracając uwagę na szeroką kategorię instytucji nieformalnych opisywanych w literaturze i wybierając te najczęściej analizowane. Podkreśliła, że jest to jej arbitralny wybór. Odnośnie do pytania Pana A. Zalewskiego wypowiedziała się w sposób następujący: jest to trudne pytanie, jednak najczęściej jest tak, że to instytucje wpływają na PKB. Odpowiadając na pytania Pani prof. T. Pakulskiej stwierdziła, iż opierała się tylko na badaniach ankietowych dotyczących korelacji. W kontekście pytań Pana Prof. R. Sobieckiego Pani Doktor powiedziała, że dobór samych pytań jest arbitralny i wiąże się z dostępnością danych, natomiast pomiaru dokonano z wykorzystaniem analizy czynnikowej.

Pan Prof. R. Sobiecki otworzył część dyskusyjną zebrania zaznaczając, że prezentacja Pani Doktor jest początkiem szerszych badań. Kolejno głos zabrali: A. Zalewski, Pan Prof. J. Pietrewicz, Pani Prof. T. Pakulska oraz Pan prof. R. Sobiecki.

W dyskusji podkreślano następujące kwestie:

- mieszane uczucia, jakie budzi tekst, czy narzędzia zostały właściwie dobrane, kwestia doboru samych wskaźników z pominięciem poczucia bezpieczeństwa, patriotyzmu oraz odpowiedzialności.
- czynnik czasu i zmienności, analiza dynamiczna, religia a wzrost gospodarczy
- ocenę jakościową wskaźników,
- zweryfikowanie warsztatu badawczego.

Następnie Pan Prof. R. Sobiecki zapowiedział kolejne zebranie Instytutu 24 lutego, a ewentualna zmiana terminu może być związana z kolizją z zajęciami. W drugiej części zebrania Pani Dziekan Małgorzata Poniatowska-Jaksch zaprezentowała koncepcję badań naukowych finansowanych z subwencji badawczej na lata 2022-2024, która to terminologia zastąpiła funkcjonującą wcześniej jako badania statutowe. Do podstawowych założeń badań naukowych KNoP należą:

- priorytetowy obszar: „Przedsiębiorstwo w warunkach zmian technologicznych oraz wymogów zrównoważonego rozwoju”,
- konkursowy tryb przyznawania środków finansowych,

- dwie formy organizacyjne przeprowadzania badań: 1) badania zespołowe – co najmniej 8 osób w zespole aplikującym, 3-letni czas realizacji badań 2) mikroprojekty (niskokosztowe) – zespoły 1-3 osobowe, czas realizacji 1 rok.

Podstawowe różnice pomiędzy projektami zespołowymi z mikroprojektami są następujące:

Projekty zespołowe (w momencie zgłaszania co najmniej 8 osób):

- interdyscyplinarność,
- współpraca z innymi zespołami badawczymi (międzykolegialna, międzyuczelniana, międzynarodowa, z praktyką gospodarczą, administracją publiczną itp.) – są to ważne kryteria wyboru,
- dwuetapowa procedura wyboru projektu – punktacja + prezentacja (zgodnie z Regulaminem).

Mikroprojekty:

- tematy niszowe, związane z postępowaniem awansowym itp.,
- bazujące na ogólnodostępnych danych statystycznych,
- kierownik nie musi mieć doświadczenia w kierowaniu projektem,
- uproszczony tryb wyboru mikroprojektu – ocena punktowa.

Na zakończenie swojego wystąpienia Pani Dziekan przedstawiła harmonogram oraz obszary oceny merytorycznej projektów. Podkreśliła specyficzną formułę mikroprojektów adresowaną do osób nie mających doświadczenia w kierowaniu projektami badawczymi. W celu łatwiejszej komunikacji została uruchomiona w aplikacji MS Teams grupa „Badania naukowe KNoP z subwencji 2022-2024”, gdzie znajduje się cały regulamin konkursu, wnioski do pobrania oraz harmonogram.

Pan Rektor oraz Pani Dziekan podkreślili, że do kwestii badań podejście jest elastyczne, dlatego że w ten tryb weszliśmy po raz pierwszy.

Następnie Pani Prof. dr. hab. Maria Johann zadała pytanie dotyczące mikroprojektów, na co Pani Dziekan odpowiedziała, że z założenia mają to być małe projekty i składamy je w trybie rocznym. Kolejne pytanie Pani Prof. M. Johann brzmiało: czy każdy pracownik badawczo-dydaktyczny bądź badawczych ma obowiązek uczestniczenia w mikroprojektach lub dużych projektach? Pani Dziekan powiedziała, że każdy z tych pracowników ma obowiązek wykazania uczestnictwa w badaniach, ale nie koniecznie z subwencji (mogą być one realizowane w ramach projektów międzykolegialnych bądź projektów międzynarodowych). Chodzi o spełnienie warunku formalnego i ewidencjonowanie projektów, ponieważ jest to wymóg ustawy.

Pan Rektor z kolei przybliżył zasady oceny pracowników uczelni, którzy mają szereg obowiązków, w tym prowadzenia badań naukowych. Poza tym poinformował, że 23 lutego będzie podjęta uchwała Senatu o kryteriach oceny pracowników w trzech obszarach: dydaktycznym, naukowym i organizacyjnym. Odniósł się również do pracowników dydaktycznych, którzy nie mają obowiązku uczestniczenia w badaniach, ale ponieważ jest to element podnoszenia swoich kwalifikacji, zachęcał ich do udziału.

Następnie Pan Prof. Pietrewicz przedstawił krótką informację o przygotowaniach do konferencji:

- 10 marca (10.00 - 16.00) organizujemy naszą cykliczną konferencję z cyklu „Przedsiębiorstwo w globalnej gospodarce” pt. Inwestycyjne wybory przedsiębiorstw w warunkach nowej transformacji gospodarczej (cyfrowej, energetycznej, związanej ze zrównoważonym rozwojem),
- Odbędzie się ona w formacie panelowo-dyskusyjnym z jedną sesją, gdzie dyskusja prowadzone będzie w ramach przedstawionych referatów,
- Z założenia dedykowana młodym pracownikom nauki, ale ważniejsza jest tematyka,
- I sesja stricte naukowa, II sesja – postrzeganie tego problemu przez świat biznesu, III sesja – przeznaczona dla doktorantów prezentujących referaty.

W końcowej części spotkania, prowadzący debatę Pan Rektor R. Sobiecki podziękował wszystkim za udział i dyskusję życząc wypoczynku w czasie sesji i ferii.

Anna Zarzycka